

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

Inzenden scores

Uiterlijk op 30 mei de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar de Citogroep zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 punten, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een opgave maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Voor deze toets kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Vakspecifieke regel

Voor het vak Economie 1 (nieuwe stijl) HAVO is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van drie punten voor het hele examen.

4 Antwoordmodel

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

Maximumscore 1

- 1 centrale overheid

Maximumscore 2

- 2 Bij (1) gelijk gebleven
Bij (2) gedaald

1

1

Maximumscore 2

- 3 gestegen
Een voorbeeld van een juiste berekening is:

Het minimumloon stijgt met $\frac{110}{105} \times 100\% = 104,7619\% \rightarrow 4,76\%$

1

De cpi stijgt met $\frac{115}{110} \times 100\% = 104,5455\% \rightarrow 4,55\%$

1

Opmerking

Als uitsluitend berekeningen zijn gemaakt en de conclusie ontbreekt: 1 punt in mindering brengen.

Opgave 2

Maximumscore 2

- 4 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat een gelijk nationaal inkomen bij een grotere bevolkingsomvang een lager nationaal inkomen per hoofd van de bevolking tot gevolg heeft.

Maximumscore 2

- 5 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat een gelijk (nominaal) nationaal inkomen bij een hoger prijsniveau een lager reëel nationaal inkomen tot gevolg heeft.

Maximumscore 2

- 6 uitspraak 1 onjuist
uitspraak 2 onjuist

1

1

Opgave 3

Maximumscore 1

- 7 in 1994

Maximumscore 2

- 8 hoger
Uit de verklaring moet blijken dat de groei in Duitsland lager is dan die in de EU.

Maximumscore 2

- 9 Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$\frac{1,9 - 0,9}{0,9} \times 100\% = 111,1111\% \rightarrow 111,11\%$

Maximumscore 2

- 10 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 1997: $100 \times 1,025 = 102,50$
 1998: $102,5 \times 1,019 = 104,4475 \rightarrow 104,45$

1
1

Opgave 4**Maximumscore 2**

- 11 Bij (1) depreciatie
 Bij (2) kleiner

1
1

Opmerking

Als bij (1) gekozen is voor appreciatie, bij (2) alleen dan 1 punt toekennen als bij (2) gekozen is voor groter.

Maximumscore 2

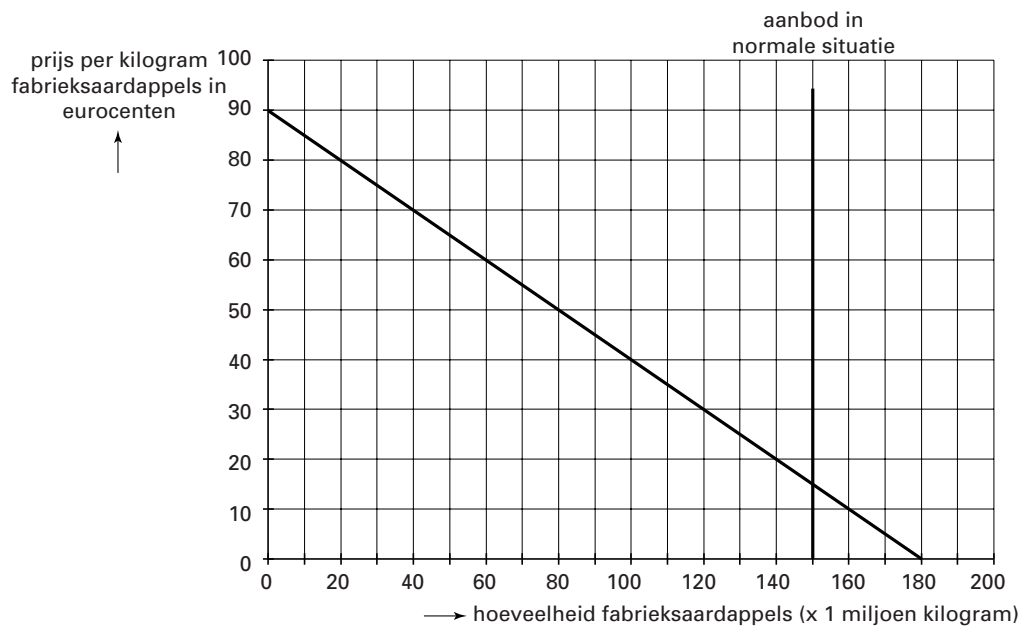
- 12 uitspraak 1 juist
 uitspraak 2 onjuist
 uitspraak 3 onjuist
 uitspraak 4 juist

Indien 2 of 3 van de 4 juist
 Indien 1 van de 4 juist

1
0

Opgave 5**Maximumscore 2**

- 13

Maximumscore 2

- 14 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 $Q_v = Q_a \rightarrow -2P + 180 = 150 \rightarrow P = 15$ eurocent

Indien uitsluitend is afgelezen

1

Maximumscore 2

- 15 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 $\frac{30 - 15}{15} \times 100\% = 100\%$

Maximumscore 2

- 16 nee
Een voorbeeld van een juiste berekening is:
De kosten van een zakje friet stijgen met $\frac{30 \text{ eurocent} - 15 \text{ eurocent}}{5} = 3 \text{ eurocent}$.

Opgave 6

Maximumscore 2

- 17 Bij (1) verwachte
Bij (2) kleiner
Bij (3) verwachte

Indien (1) en (3) beide juist
Indien (2) juist

1
1

Maximumscore 2

- 18 Bij (1) 5
Bij (2) 13

1
1

Maximumscore 2

- 19 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
inkomsten

Een antwoord waaruit blijkt dat de belastinginkomsten zullen afnemen doordat de hogere rente de economische activiteit afremt
uitgaven

1

Een antwoord waaruit blijkt dat de uitgaven zullen toenemen doordat er meer rente betaald moet worden

1

Opgave 7

Maximumscore 2

- 20 Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de bank na wil gaan of Bert aan de schuldverplichtingen kan voldoen.

Maximumscore 2

- 21 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 $\text{€ } 240.000 - \text{€ } 80.000 - \text{€ } 120.000 - \text{€ } 20.000 - \text{€ } 15.000 = \text{€ } 5.000$

Maximumscore 2

- 22 Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 $\text{€ } 240.000 - \text{€ } 80.000 = \text{€ } 160.000$

Maximumscore 2

- 23 Bij (1) kleiner
Bij (2) gelijk

1
1

Maximumscore 224

nee

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Een verklaring waaruit blijkt dat Bakker Bert met een nieuwe oven meer brood kan verkopen / goedkoper kan bakken / beter brood kan bakken waardoor de winst zal veranderen.

Opgave 8**Maximumscore 2**25

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{0,20 \times 15,5 - 0,05 \times 11,5}{0,05 \times 11,5} \times 100\% = 439,13\%$$

Voor het antwoord 539,13%

1*Opmerking**Een andere manier van afronden ook goed rekenen.***Maximumscore 1**26

beheer van vermogen

Maximumscore 127

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat het gaat om pensioenfondsen.

Maximumscore 128

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat het gaat om branchevervaging.

Maximumscore 229

De rente was lager dan de opbrengst die met aandelen behaald kon worden.

Opgave 9**Maximumscore 2**30

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{85}{15} \times € 68,6 \text{ miljard} = € 388,7 \text{ miljard}$$

*Opmerking**Een andere manier van afronden ook goed rekenen.***Maximumscore 2**31

aan het bedrag dat de overheid betaalt aan ambtenarensalarissen

Maximumscore 232

	formeel of informeel	wit, grijs of zwart
activiteit 1	formeel	wit
activiteit 2	informeel	grijs
activiteit 3	informeel	zwart

Indien 2 van de 3 juist

1

Indien 1 van de 3 juist

0

Opgave 10

33 **Maximumscore 2**
gedachtegang 1

34 **Maximumscore 2**
gedachtegang 4

Einde